

Veřejné projednávání

Ve štramberském kulturním domě se uskuteční v pondělí 10. června od 15 hodin závěrečné veřejné projednávání dokumentace o hodnocení vlivů stavby nové cementárny ve Štramberku na životní prostředí (EIA). Je to jeden z posledních kroků na cestě k realizaci stavby.

Co vlastně toto veřejné projednávání znamená? Poté, co byla dokumentace předložena ministerstvu životního prostředí, byla dvakrát připomínkována a přepracována. Na žádost ministerstva na ni byly vypracovány odborné posudky. Veřejné projednávání předchází definitivnímu vyjádření ministerstva k chystanému projektu a zúčastní se ho právě odborní posuzovatelé dokumentace a zástupci ministerstva životního prostředí. Kromě nich se tohoto projednávání může zúčastnit kdokoli, koho výstavba nové moderní cementárny zajímá. Každý občan má proto možnost přijít a vyslechnout projednávání připomínek a současně může uplatnit připomínky své. Rozhodnutí o tom, zda se v areálu Kotouče Štramberk vybuduje nový moderní závod na výrobu cementu, tak mohou svou účastí ovlivnit obyvatelé Štramberka, Ženklaavy, Kopřivnice či Veřovic, kterých se následně rozhodnutí dotkne určitě více, než ekologických aktivistů z Berouna, Orlové či Litoměřic. Ti na projednávání zřejmě rovněž přijdou, mohou ho i negativně ovlivnit, ale pak odjedou do svých do-

movů, kde mají svou práci zajištěnou. Bylo by opravdu špatné, kdyby o osudu místních občanů a o jejich možnosti najít uplatnění v novém závodě rozhodoval někdo, kdo bydlí a pracuje stovky kilometrů odtud a ve Štramberku byl snad jen někdy na školním výletě.

Zajímá-li tedy naše občany, jaké připomínky mají k výstavbě nové cementárny ve Štramberku její zastánci i její odpůrci a jaký je názor posuzovatelů dokumentace, mají možnost zúčastnit se 10. června v 15 hod. veřejného projednávání v kulturním domě ve Štramberku. Projednávání bude trvat pravděpodobně několik hodin, ale každému umožní vyslechnout si diskusi (a případně do ní zasáhnout) o tom, jaké podmínky musí investor splnit, aby stavba cementárny neovlivnila negativně životní prostředí v našem regionu.

Tradice těžby

První zmínka o těžbě vápence a výrobě vápna ve Štramberku pochází již z roku 1780, kdy správa velkostatku tereziánské akademie otevřela lom na vápenc na západní straně Zámeckého vrchu. Během 19. století bylo v okolí Štramberka otevřeno několik menších lomů, ve kterých jejich majitelé postavili několik malých pecí a obchodovali s vápnem. Významným odbytíštěm této suroviny byly železárny ve Vítkovicích.

V 80. letech 19. století v souvislosti s celkovým rozvojem průmyslové výroby

v oblasti severní Moravy začalo podnikatele lákat využití nerostného bohatství vrchu Kotouč u Štramberka. Bratři Guttmannové z Vídně, kteří byli mimo jiné i majiteli železáren ve Vítkovicích, odkoupili většinou část vrchu Kotouč a v roce 1882 otevřeli na jižním svahu rozsáhlý kamenolom. Počátek těžby v této oblasti znamenal výrazný přínos zejména mezi místními obyvateli, kteří si prací v lomu vydělali na obživu.

Důležitým mezníkem pro rozvoj byl rok 1913, kdy byla zahájena výroba cementu. Od té doby na Kotouči výrazně převažovala výroba cementu nad jakoukoliv jinou surovinou. V roce 1958, po reorganizaci průmyslu, byl Kotouč přičleněn k VŽKG. Výroba cementu byla stabilizována na hodnotě 350—400 tisíc tun ročně a Štramberk se stal hlavním dodavatelem kusových vápenců pro výrobu železa. Maximálních hodnot dosáhla těžba v 70. a 80. letech minulého století, kdy bylo ročně těženo cca 2,3 mil. tun vápenců.

Těžba vápence v minulém století navždy poznamenala vrch Kotouč. To je nezvratná změna, s níž už nelze nic dělat. Další ložiska vápence, která mají být dotěžena, už ale nejsou v kopci, nýbrž pod jeho úrovní. Plánovaná těžba tedy nijak neovlivní krajinný ráz — půjde jen více do hloubky a vytvoří prostor, který při plánované rekultivaci lomu po dokončení těžby bude zaplaven a ve kterém tím vznikne vodní nádrž.

Nejzávažnější změna

V roce 1995 se stala majitelem společnosti KOTOUČ ŠTRAMBERK firma CEVA Prachovice, která následně prodala majetkový podíl společnosti HIROCEM (dnes HOLCIM). Obě tyto společnosti patří do nadnárodní skupiny Holderbank (švýcarská firma). V roce 1996 na základě rozhodnutí majitele CEVA

Prachovice byla výroba cementu ve Štramberku zastavena. Není pravda, že k zastavení výroby cementu vedly nějaké ekologické aktivity – neexistuje o tom žádný doklad. Holderbank ukončil produkci cementu sice se zdůvodněním ekonomické nevyhodnosti výroby, ale cílem zastavení výroby cementu bylo zejména omezení konkurence na trhu s cementem.

Zrušení výroby cementu mělo okamžité dopady na společnost i okolí, zejména:

- propuštění 413 pracovníků společnosti
- propad společnosti do ztráty (v letech 1996—1998 celková ztráta společnosti činila 169,8 miliónů Kč)
- likvidace technologického zařízení, zejména rozpálení pece na cement, jejíž životnost v té době byla odhadována ještě na 25 let
- radikální zvýšení nezaměstnanosti v regionu
- výrazný pokles kupní síly obyvatel Štramberka a okolí
- snížení příjmů obcí (z daní a poplatků)

V prosinci 1997 společnost HIROCEM a CEVA Prachovice prodali společnost KOTOUČ ŠTRAMBERK společnosti ČEZ Praha. Změna vlastníka a následné změny ve vedení společnosti přinesly optimalizaci organizační struktury a prosazení důrazné obchodní politiky — díky tomu se podařilo už v roce 1999 dosáhnout kladného hospodářského výsledku.

Výsledky roku 2000 pak potvrdily, že přijatá koncepce restrukturalizace byla správná a vytvořila předpoklad pro další efektivní fungování společnosti. Posílení pozice na trhu znamenal i kapitálový vstup dalšího společníka, Calofrigu Borovany.

Využití méně kvalitního vápence

Odpůrci stavby nové moderní cementárny ve Štramberku argumentují někdy zcestnou informací, že v lomu společnosti KOTOUČ ŠTRAMBERK se vyskytují pouze vysokoprocenní vápence, jejichž využití pro výrobu cementu by bylo neodpustitelné. Výsledky posledního geologického průzkumu z roku 2001 provedeného společností GET Praha však prokázaly, že v lomu Štramberk nejsou pouze vysokojakostní vápence. Tuto skutečnost následně potvrdil odbor geologie ministerstva životního prostředí a odbor výkonu státní správy IX MŽP v Ostravě. Složení zásob jednotlivých druhů vápence je následující:

- vápence vysokoprocenní: 42,424 miliónů tun
- vápence ostatní: 19,818 miliónů tun (z toho existující výsyvky 1,541 miliónů tun)
- cementářská Si korekce: 6,769 miliónů tun

Snaha o obnovení cementářské výroby ve Štramberku vychází právě z potřeby průmyslového zpracování dnes nevyužitelných partií „ostatních vápenců,“ které se v lomu Štramberk, tak jako ve všech ostatních lomech, vyskytují zejména v okrajových částech. Tyto vápence mají obsah CaCO_3 nižší než 90 % a nelze je tedy použít pro výrobu aditiv pro odsíření či pro chemický a potravinářský průmysl. Rovněž tak frakce 0—18 mm nelze pro tyto účely využít kvůli vysokému obsahu křemíku. Méně hodnotné vápence a malé frakce jsou proto zatím ukládány v lomu na deponie (ročně 150—200 tisíc tun). Stále narůstající haldy, které z tohoto důvodu vznikají v prostoru KOTOUČE, jsou zejména při větším větru velkým zdrojem tzv. sekundární prašnosti.

Tyto zásoby méně kvalitního vápence nejsou v současné době využitelné jinak, než právě pro výrobu cementu, nejlépe přímo na místě. Jejich převoz jinam by byl totiž velmi problematický jak z ekologického hlediska (přepravní náklady by výrobu z tohoto materiálu velice prodražily), tak z hlediska ekologického (prašení při převozu).

Pokud by tento hromadící se méně kvalitní vápenec nebyl využit v místě pro výrobu cementu, postupně by znemožnil i těžbu nutnou pro výrobu ve vápence (zasypáním lomu) a mohl by vést k jejímu zániku (při současném tempu zhruba do 10 let). Tato skutečnost by velmi zkomplikovala následnou rekultivaci lomu z technického i z ekonomického hlediska (kvůli nedostatku finančních prostředků v případě předčasného ukončení těžby). Zároveň by společnost KOTOUČ ŠTRAMBERK nemohla dodržet znění Horního zákona, který společně s norem ukládá využití veškerých vytěžených surovin včetně odpadů.

Vysokojakostní vápence by se po dobu životnosti cementárny, což je při doporučené výši produkce 480 tisíc tun slínku ročně přibližně 55 let, těžily a jako dosud využívaly pro výrobu vápna, aditiv pro odsíření a pro chemický a potravinářský průmysl — tedy pro tu výrobu, kde je užití vysokoprocenního vápence nezbytné.

Rekultivace: Krajina za krajinu

Těžba nerostných surovin je nutností doby — bez surovin vyrábět nelze. Člověk si však už uvědomil i nezbytnost chránit krajinu a trendem doby se stala snaha „uklidit po sobě“ — to znamená čistit výstupy z továren či rekultivovat krajinu, využívanou k průmyslovým účelům. Opuštěné lomy se tak někde díky tomuto trendu postupně stávají do-

konce největšími přírodními zákoutími industrializované krajiny.

Proto je i do dokumentace o hodnocení vlivů na životní prostředí týkající se stavby nové moderní cementárny ve Štramberku (EIA) zahrnut projekt rekultivace lomu po vytěžení suroviny. KOTOUČ ŠTRAMBERK již nyní poukazuje každoročně 190 000 Kč na fond sanace a rekultivace lomu. K 1. lednu 2002 byl stav tohoto fondu více než 1,2 mil. Kč. Odhad celkových nákladů na ozdravný proces je kolem 52,5 mil. Kč a k dosažení této částky výrazně přispěje právě nová cementárna, která zároveň spotřebuje k výrobě cementu zásoby méně kvalitního vápence, které se vrší na stále rostoucích haldách a které nelze jiným způsobem než k výrobě cementu zpracovat.

Větší těžební společnosti v Německu zaměstnávají botanika jako svého stálého zaměstnance a spolupracují s přírodovědci. Společnost KOTOUČ ŠTRAMBERK již dva roky spolupracuje s firmou Ecological Consulting, která zajišťuje dlouhodobý monitoring flóry a fauny vrchu Kotouč. Výsledky tohoto biomonitoringu mají sloužit pro aktualizaci plánů sanace a rekultivace lomu. Dále KOTOUČ ŠTRAMBERK již od roku 1997 spolupracuje s přírodovědcem Petrem Pavlíkem, který v lomu eviduje chráněné a ohrožené druhy rostlin a ve spolupráci se zaměstnanci KOTOUČE se stará o záchranu vzácného biofondu. Nejen jednotlivé rostliny, ale celé trsy (biomy) zachovávající unikátní společenství flóry i fauny přesazuje z míst plánované těžby buď do nedaleké botanické zahrady, nebo do již vytěžených částí lomu. Za pomoci techniky i zaměstnanců KOTOUČE tak vzniká vzácný biofond, který bude použit po vytěžení k rekultivaci lomu — tak, aby se novodobé heslo „krajina za krajinu“ stalo i ve Štramberku skutečností.

Jen během loňského podzimu tak bylo na jiné místo přemístěno 11 470 kontejnerů s rostlinnými unikáty, mezi kterými nechybějí orchideje či masožravé rostliny. Některé rostlinné druhy se zachraňují sběrem semen a jejich opětovným výsevem na bezpečné místo — takto sesbírám a znovu vyseto bylo vloni na podzim zhruba sedm kilogramů semen jednatřiceti různých druhů rostlin.

Realizace cementárny

Pokud bude povolena realizace stavby nové moderní cementárny ve Štramberku, přinese pro region tato pozitiva:

- bude vytvořeno cca 130 pracovních míst pro obyvatele z okolních obcí
- budou zpracovány všechny odpady ze stávající výroby — zlikvidováním deponií méně kvalitního vápence se odstraní zdroj tzv. sekundární prašnosti a vytvoří se podmínky pro rekultivaci lomu po dotěžení
- zvýší se příspěvky do fondu sanace a rekultivace lomu
- zvýší se příjmy mikroregionu okolí Štramberka
- bude podpořen rozvoj regionu

*Za KOTOUČ ŠTRAMBERK, spol. s r.o.
PhDr. Věra Breiová, public relations*

Oprava začátku koncertu dne 8. 6. 2002

Začátek koncertu SH Dechového orchestru města Štramberka konaného dne 8. 6. 2002 v Kulturním domě ve Štramberku je v 18.30 hod. (nikoli 19.30 hod., jak bylo omylem uvedeno v ŠN 6/2002).

VYDÁVÁ MĚSTSKÝ ÚŘAD ŠTRAMBERK, Náměstí č. p. 11, 742 66 Štramberk, tel. 0656 / 81 20 85, e-mail: truba@stramberk.cz. Vychází měsíčně v nákladu 1500 ks, mimořádné vydání. Uzávěrka 20. každého měsíce. Pro Štramberáky zdarma, jinak 1 Kč. Cena inzerátu 15 Kč/řádek. Městský úřad si vyhrazuje právo výběru příspěvků a stylistické úpravy. Zodpovědný redaktor Jana Königová. Vyrábí *Beatrix*, Dobrá